

جلسات شرح و تفسیر

حجت الاسلام و المسلمین استاد
محمد جواد حاج علی اکبری

موضوع:

دعای چهل و دوم (ختم قرآن)

جلسه ۱۸

۱۳۹۶/۰۵/۰۲

- ماه چله‌نشینی
- راز و رمز شب
- ذی‌القعدة، ماه رأفت و رحمت
- حرمی برای اهل بیت (علیهم السلام) و پناهگاهی برای شیعیان
- نکاتی درباره‌ی قرائت قرآن
- ۷. توجه به عظمت قرآن کریم
- ۸. برطرف کردن حجاب‌های ظلمانی
- ۹. رعایت طهارت ظاهری
- ۱۰. حالات مطلوب قرائت
- ۱۱. دعا، استعاذه و صلوات قبل از قرائت
- ۱۲. خواندن از روی مصحف
- ۱۳. تلاوت با صوت زیبا
- ۱۴. قرائت حزین
- ۱۵. تأنی در قرائت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
ردالمده

ماه چله نشینی

مهم‌ترین نکته در مورد این ماه آن است که چه برای کسانی که به حج مشرف می‌شوند و چه برای کسانی که به حج مشرف نمی‌شوند، حال و هوای حج را پیدا کردن، امری مطلوب است و موضوعیت دارد. کسانی که مشرف می‌شوند، به صورت خودبه‌خود، این حال و هوا را پیدا می‌کنند و کسانی که فعلاً این امکان برایشان فراهم نیست، باید سعی کنند برای خودشان، حال و هوای حج را ایجاد کنند. این کار، خیلی سازندگی دارد و گویا این سفر را با قدم دل مشرف خواهند شد.

پس حال و هوای حج و قصد قلبی و فکری سفر و همراهی با حجاج از مبدأ تا انتها را مدنظر داشته باشید. البته ملاحظات و تکمله‌ای دارد که به شرط توفیق

قبل از شروع بحث، در مورد مسئله‌ی مراقبات، یادآوری داشته باشیم. ماه شوال رو به پایان است و به حسب تقویم، امشب، شب آخر ماه به حساب می‌آید. در مورد ماه شوال، مطالبی تقدیم و بیان شد که چه رازی در این ماه، در زمینه‌ی ادب بدرقه‌ی ماه مبارک رمضان وجود دارد.

پس از ماه شوال، به استقبال ماه ذی‌القعده الحرام می‌رویم و همان‌طور که می‌دانید این ماه، آغاز اشهر حج است و جایگاه، منزلت و مراقبت‌های ویژه‌ی خود را دارد.

و حیات عرض خواهم کرد. چله‌ای که اهل معرفت برای خودشان در نظر می‌گیرند، از شب اول این ماه آغاز می‌شود و سی منزل در ذی‌القعدة و ده منزل در ذی‌الحجه دارد. در آیه «وَ وَاَعَدْنَا مُوسَىٰ ثَلَاثِينَ لَيْلَةً» [۱] و با موسی، سی شب وعده گذاشتیم»، آن سی شب، ماه ذی‌القعدة است. خدای متعال با بنده‌ی خودش قرار گذاشته و موعد و میعاد را مشخص کرده است. این سی شب اهمیت فوق‌العاده و ظرفیت سلوکی خاص دارد؛ لذا باید قدر آن را دانست. اگر دوستان همیشه برنامه‌ی عبادی شبانگاهی، از دعا و مناجات و تلاوت و تفکر و سحرخیزی و نگاه به آسمان و... دارند، در ماه ذی‌القعدة، اینها را تقویت کنند و اگر کم دارند، بیشتر

کنند و به لحاظ کمی و کیفی، این ماه را ماهی خاص بدانند. در ماه ذی‌القعدة، بنا بر آنچه نقل شده است، یکشنبه‌ها خصوصیت دارد و یک نماز و غسل با کیفیت خاص برای آن نقل شده است. در مجموع این غسل و نماز، وقت زیادی نمی‌گیرد، اما نقش آن در طهارت قلب و روح، خیلی ممتاز است. دوستان این نماز را در برنامه‌ی خود جای دهند و قدر بدانند.

در ادامه آیه فرمود: «وَ أَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ» و آن را با ده شب دیگر تمام کردیم» که به دهه‌ی ذی‌الحجه اشاره دارد. آن دهه، روزهای عجیبی دارد و احب الایام الی الله تعالی است. [۲]

این یک یادآوری به خودم

اما تلاوت شبانگهی متصل به سحر، چیز دیگری است.

شب خیلی رازآلود، رمزآلود و خلوت است و تمرکز و اجتماع در آن رخ می‌دهد. جمعیت خاطر و تمرکز، عمدتاً در شب برای انسان رخ می‌دهد. نمی‌گوییم که این موارد منحصر به شب است، اما در شب، خیلی آسان‌تر رخ می‌دهد. در پرتو این جمعیت خاطر، انسان به پرتویی بهتر از محضر ربوبی راه می‌یابد. در آیه‌ی شریفه، روز را ذیل شب دیده و اصل اتفاقات و قرارها، قرار شبانه است.

ذی‌القعدة، ماه رأفت و رحمت

نکته‌ی خیلی شیرین اینکه اول، میانه و انتهای ماه ذی‌القعدة، ذیل رأفت و رحمت الهی است که

و دوستان عزیز بود تا در شلوغی کارها و برنامه‌ها، این فرص‌الخییر را از دست ندهیم. انسان باید از خدای متعال بخواهد تا به این فرصت‌ها برسد و خود نیز برنامه‌ریزی کند تا با کیفیت از این فرصت‌های الهی بهره‌مند شود.

راز و رمز شب

در آیه‌ی شریفه بر شب تأکید شده است. قبلاً هم عرض کردیم که تمام مباحث ملکوتی، سلوکی، اتصال به عالم معنا و راهیابی به باطن عالم و برداشت‌های عالی معنوی، شکار معانی و لحظه‌ها و فتوحات و معنایابی‌ها، عمدتاً در شب اتفاق می‌افتد. در جلسه‌ی قبل هم به مناسبت زمان تلاوت گفتیم که همه‌ی زمان‌ها خوب است،

حرمی برای اهل بیت (علیهم السلام) و پناهگاهی برای شیعیان

آغاز ماه ذی‌القعدة و طلوع حضرت ماه بر همه مبارک باشد.

در بین فرزندان ائمه، بعد از رتبه‌ی معصومین، کمتر کسی

به رتبه‌ی حضرت معصومه (سلام الله علیها) می‌رسد و به لحاظ مرتبت

معنوی، تقریباً جایگاهی منحصر به خودشان دارند. شخصیت این

بزرگوار خیلی وسعت دارد و در دستگیری‌های باطنی و سلوکی

و عصمتی، استاد کل فی‌الکل هستند. شیعه باید خیلی قدر

این شخصیت بزرگوار و حرمش را بدانند. حضرت امام صادق

(علیه السلام) فرمودند: «ما [امامان] حرمی داریم و آن قم است».[۳]

قم حقیقتاً خیلی عجیب است و از نظر ظرفیت سرزمین در جهات

در ولی کامل و مطلق پروردگار، یعنی حضرت علی ابن موسی

الرضا (علیه آف‌التحیه و النسا) متجلی است. به یک اعتبار می‌شود

گفت این ماه، موسوی است. در یازدهم این ماه، طلوع خورشید

علی ابن موسی الرضا (علیه السلام) است و در ابتدای ماه، طلوع

حضرت ماه، حضرت فاطمه‌ی معصومه (سلام الله علیها) است. اینها

همه در افق حضرت موسی الکاظم (علیه السلام) رخ داده است

و همگی به این شخصیت بزرگ و عظیم برمی‌گردد.

تعبیر دهه‌ی کرامت، تعبیر خیلی خوبی است که باید

قدر آن را دانست و جنبه‌های معنوی و فرح و انبساط

خاطر در بارش فیض الهی و لطف ربوبی را غنیمت شمرد.

نکاتی درباره‌ی قرائت قرآن

بحث ما در دعای ۴۲، ذیل تعبیر فرازمند امام (علیه السلام) ادامه یافت که از خدای تبارک و تعالی، عالی‌ترین سطح رعایت حق قرآن کریم را خواسته بودند.

۷. توجه به عظمت قرآن کریم [۴]

از جمله مواردی که در زمینه‌ی قرائت، به خودم و دوستان پیشنهاد می‌کنم، توجه به عظمت قرآن کریم است. اثر این توجه، فوق‌العاده است. خود قرآن کریم، در سوره‌ی مبارکه‌ی حشر برای ما مثال زده است و می‌فرماید: «لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ؛ [۵] اگر این قرآن را بر کوهی فرومی‌فرستادیم، یقیناً آن [کوه] را از بیم خدا فروتن [و]

باطنی و ملکوتی، درخشش عجیبی در کمره‌ی زمین برای اهل آسمان و آسمانیان مقیم زمین دارد. باید قدر دانست. این بانوی بزرگ، نمایندگی اختصاصی از حضرت صدیقه‌ی کبری (سلام الله علیها) دارد و چون حرم مادر مخفی است، حرم حضرت معصومه (سلام الله علیها)، تشفی‌خاطری برای شیعه محسوب می‌شود.

بر همه و مخصوصاً بر دختران مبارک باشد که از روی حسن سلیقه، اسم این روز را روز دختر گذاشته‌اند. اینها ابتکارات مشرعه است و جهت و حقیقت شرعی ندارد، اما ابتکار خوبی است. ان‌شاءالله برای دختران پیرو اهل بیت (علیهم السلام) الهام‌بخش باشد تا در پرتو این شخصیت بزرگ، احساس کرامت کنند.

از هم پاشیده می‌دیدید و این مثل‌ها را برای مردم می‌زنیم». این مثالی است تا فکر مردم را به حرکت درآورد و بیندیشند. نکته‌ای که در این آیه باید ما را به تفکر وادارد، این است که آیا جبل شخصیت ما در پرتو عظمت قرآن قرار گرفته است یا نه؟! کلام خود تجلی کرده است».

این مثالی است تا فکر مردم را به حرکت درآورد و بیندیشند. نکته‌ای که در این آیه باید ما را به تفکر وادارد، این است که آیا جبل شخصیت ما در پرتو عظمت قرآن قرار گرفته است یا نه؟! کلام خود تجلی کرده است».

انسان باید در مقام قرائت به این مطلب مهم توجه پیدا کند. باید مواظب باشیم که قرائت قرآن برای ما عادی نشود؛ زیرا حجاب عادت، نابودکننده و حسرت‌آفرین است. اگر پدر برای شما عادی شد، دیگر نمی‌توانی به برداشت‌های اصلی از پدر بررسی و همین‌طور اگر مادر برای شما عادی شد، دیگر نمی‌توانی آن فیوضات تربیتی را داشته باشی.

خیلی مهم است که در لحظه‌ی تلاوت و قرائت که لحظه‌ی تشرف و حضور محسوب می‌شود، ما می‌خواهیم چه بکنیم. قرآن، معدن عظمت است و رؤیای اولیا، اتصال به حقیقت قرآن است؛ چراکه: «لَقَدْ تَجَلَّى اللَّهُ لَخَلْقِهِ فِي كَلَامِهِ» [۶] خدای متعال، برای خلقش در

برای برخی از ما تفاوتی نمی‌کند که قرآن را از قفسه برداریم یا یک کتاب معمولی را! باید به عظمت قرآن کریم توجه داشته باشیم و بدانیم که این کتاب، به تعبیر حضرت آیت‌الله جوادی آملی، دست بی‌دستی خدا است. این توجه را باید انسان در لحظات

سحر و خلوت، مرور کند. در بین اولیا کسانی بودند که می‌گفتند وقتی با قرآن روبه‌رو می‌شوند، گویا در حضور جناب جبرئیل امین نشسته‌اند. از این بالاتر، یکی دیگر از اولیا می‌گفت: وقتی با قرآن کریم روبه‌رو می‌شوم، گویا در محضر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) هستم که این آیات را تلاوت می‌کنند. لابد اینها که بیان شد، برای اصحاب یمین است، و مقربین، حضور حق تعالی را درک می‌کنند. این حالات مراتبی دارد و به جایی می‌رسد که برای ما قابل بیان نیست.

با رعایت ادب هیچ منافاتی ندارد. در انصاف و ادب استماع گفتیم که حاصلش، اشک و گریه است. در اینجا نیز وقتی عظمت قرآن بر روح و فکر شما طلوع کند، نوعی تواضع و خشوع در شما ایجاد می‌شود و این خشوع قلبی، نقطه‌ی اتصال به اعماق قرآن کریم است.

برخی دوستان در این زمینه ابتکاراتی دارند، مثلاً اگر مصحف را می‌گیرند، به سینه می‌چسبانند و می‌بوسند و در حضور آن مؤدبانه می‌نشینند. اینها در دریافت از قرآن مؤثر است.

۸. برطرف کردن حجاب‌های

ظلمانی

نکته‌ی بعدی عبارت از این است که بین ما و قرآن کریم حجاب‌های نوری و ظلمانی

در ارتباط با قرآن، ایجاد کلفت و تکلف و سختگیری نیست. خود قرآن فرمود: «فَأَقْرءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ» [۷] هر چه از قرآن میسر می‌شود، بخوانید»، اما این

وجود دارد. من فعلاً با حجاب‌های نوری کاری ندارم، اما حجاب‌های ظلمانی عبارت از اعمال و آمال ما است. قرآن می‌فرماید: «بَلْ رَانَ عَلٰی قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ»؛ [۸] آنچه مرتکب می‌شدند، زنگار بر دل‌هایشان بسته است». آنچه از انسان سر می‌زند، بین او و حقایق هستی که مندرج در قرآن کریم است، عایق ایجاد می‌کند. شاید آنها که اهل دقت هستند، از جهت این محرومیت و تولید ظلمات، بیشتر از گناه می‌ترسند. مثلاً انسان می‌بیند که اشتها و عطش نسبت به قرآن ندارد و حالت سیری دارد. این حالت‌ها به دلیل حجابی است که از اعمال ما ناشی شده است.

عجایب ادعیه است، می‌فرماید: اگر کسی به سوی تو راه بیفتد، این راه خیلی نزدیک است. تو که از بنده‌های خودت رو نگرفتی، آنچه باعث شده بین تو و بندگانت فاصله شود، اعمال خودشان است. در برخی از نسخه‌ها، به جای واژه‌ی اعمال، آمال ذکر شده و اگر دوستان یادشان باشد، ما در دعای هشتم در این مورد صحبت کردیم که چگونه آرزوها حجاب می‌شوند. وقتی این حجاب ایجاد شد، شما نمی‌توانی جمال قرآن را ببینی و عاشق آن شوی.

حجاب‌های نورانی در مراتب بعدی است و در مراتب فعلی، گناه‌های چشم و زبان و دست و... باعث ایجاد حجاب می‌شود.

حضرت سجاد (علیه السلام) در دعای ابوحمزه‌ی ثمالی که واقعاً از

اینجا خیلی کمک‌کننده است.

۹. رعایت طهارت ظاهری

نکته‌ی بعدی، آداب ظاهری است. وضو و غسل یا بدل آن که تیمم باشد، جزء آداب محسوب می‌شود. قرآن کریم می‌فرماید: «مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ

عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ»؛ [۱۱] خدا نمی‌خواهد بر شما تنگ بگیرد، لیکن می‌خواهد شما را پاک و نعمتش را بر شما تمام گرداند.

من این‌گونه می‌فهمم که «يُتِمَّ نِعْمَتَهُ»، از جمله در مورد ارتباط با قرآن کریم است. با فرض وضو و غسل و تیمم، امکان شرفیابی برای شما فراهم می‌شود.

در ادامه، تأکید عجیبی بر این شده که کام خود را نیز تمیز کنید. ما معمولاً برای تلاوت قرآن

محضر قرآن کریم برود، باید با شرمندگی برود. حاصل این شرمندگی اگر ما را در مسیر استغفار قرار دهد، می‌تواند رافع حجاب‌ها باشد. انسان پس از استغفار و رفع حجاب، مهیای استضائه از قرآن کریم می‌شود.

اگر بخواهم یک نشانه از قرآن به شما بدهم، آیه‌ی «وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا»؛ [۹] ستمگران را جز زیان نمی‌افزاید» خواهد بود. قرآن، شفا و رحمت است، اما گاهی موانعی وجود دارد.

آیه «لَا يَمْسُهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ»؛ [۱۰] جز پاکان نمی‌توانند به آن دست زنند»، تکلیف همه را روشن کرده است. «لَا يَمْسُهُ» یعنی عدم راه پیدا کردن به باطن قرآن. دستیابی به باطن قرآن، طهارت می‌خواهد، و توبه و استغفار در

که دیگر نمی‌تواند بیش از این دو زانو بنشیند. من متوجه شدم نسل جدید به دلیل نشستن روی صندلی و مبل و...، توان دو زانو نشستن ندارند. یک بار هم یک خبرنگار آلمانی برای مصاحبه پیش من آمده بود، کسی به من گفت: اینها نمی‌توانند روی زمین و دو زانو بنشینند. اخیراً جامعه‌ی ما هم به همان قصه مبتلا شده است. زانو زدن در برابر قرآن، محفل درس، و پدر و مادر، خیلی اهمیت دارد. حضرت استاد جوادی آملی، هر قدر بنشینند، دو زانو و بدون تکیه می‌نشینند. ما که گاهی محضر ایشان شرفیاب می‌شویم، بیشتر از مقدار معینی نمی‌توانیم دو زانو بنشینیم.

غرض اینکه اگر به صورت نشسته قرآن می‌خوانید، دو زانو بنشینید. با این حال یکی از

مسواک نمی‌زنیم؛ حال آنکه در روایت به ما چنین دستور داده شده است: «نَظَّفُوا طَرِيقَ الْقُرْآنِ» [۱۲] راه قرآن را تمیز کنید». منظور از راه قرآن، دهان است.

انسان در تلاوت و قرائت باید حتی المقدور، جهت قبله را لحاظ کند و این اثر خاص خود را دارد.

۱۰. حالات مطلوب قرائت

اگر قرآن کریم را نشسته می‌خوانید، باید در مؤدبانه‌ترین شکل ممکن بخوانید. البته نسل جدید به خاطر ضعف زانو، امکان نشستن طولانی دو زانو را ندارند. در یک مجلس عقد، ما رفتیم و نشستیم و آقا داماد و عروس خانم و پدران و مادرانشان تشریف آوردند. من دیدم که آقا داماد دائم این پا و آن پا می‌شود و به نظرم رسید

برخی جاها حضور فعال دارد؛ از جمله در لحظات خاص ارتباط گرفتن با حضرت حق. او سعی می‌کند اولاً شما را از اصل قرائت و بعد، از ادب قرائت محروم کند.

اگر شما به دریای بی‌کران الهی متصل شوی، تمام زحمات شیطان بر باد می‌رود. به این دلیل خدای متعال می‌فرماید قبل از قرائت قرآن، استعاذه کنید.

امام سجاد (علیه السلام) در صحیفه می‌فرمایند: خدایا! زره و جوشنی بر تن من کن تا تیرهای شیطان نتواند از آن عبور کند.

استعاذه حالت پناهندگی در زمان خوف و ترس است. بچه‌ای که می‌ترسد، چگونه خود را در آغوش پدر و مادرش می‌اندازد؟! استعاذه چنین حالتی است.

سفارش شده‌ترین حالات قرائت قرآن، حالت ایستاده است.

۱۱. دعا، استعاذه و صلوات قبل از قرائت

قبل از تلاوت، اگر مقداری از ادعیه قرائت شود، خوب است. برخی دعاها یک خط یا یک خط و نیم است و انسان می‌تواند اینها را قبل از تلاوت بخواند. حتی اگر نمی‌خواهد از این دعاها استفاده کند، خودش با خدای متعال سخن بگوید.

استعاذه هم که نص کلام الهی است: «فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» [۱۳] پس چون قرآن می‌خوانی، از شیطان مطرود به خدا پناه بر». در دعای هشتم، حساب شیطان را مفصلاً و در مقام بحث رسیدیم. شیطان در

برای ارتباط ویژه با ساحت حضرت پیامبر و اهل‌بیت (علیهم‌السلام)، صلوات کار خاص خودش را می‌کند. بسم‌الله گفتن (تسمیه) هم اهمیت دارد و در روایت داریم که اگر می‌خواهید باب طاعت الهی را بر روی خود باز کنید، «بسم‌الله» بگویید و چنانچه می‌خواهید باب گناه بسته شود، «اعوذ بالله من الشیطان الرجیم» بگویید.

۱۳. تلاوت با صوت زیبا

خیلی خوب است که انسان، قرآن را با صوت بخواند و تکیه‌ی به صوت داشته باشد. ارزش دارد که انسان وقت بگذارد و تحسین الصوت داشته باشد. در روایت آمده است: «لِكُلِّ شَيْءٍ حَلِيَّةٌ وَ حَلِيَّةُ الْقُرْآنِ الصَّوْتُ الْحَسَنُ»؛ [۱۵] هر چیزی زیوری دارد و زیور قرآن صوت خوش است.

هر وقت که فرصتی برای شما پیدا شد، «بسم‌الله الرحمن الرحیم» را تکرار کنید و به این رحمت واسعه و عام و خاص خدای متعال توجه داشته باشید.

۱۴. قرائت حزین

تلاوت قرآن باید حتی المقدور آمیخته‌ی به حزن باشد. [۱۶] در بین قاریان مشهور و

۱۲. خواندن از روی مصحف

توصیه شده است که حتی اگر حافظ قرآن هستید، از رو قرائت کنید. قرائت از روی مصحف،

مِنْ حُسْنِ صَوْتِهِ؛ علی ابن حسین چنان قرآن می خواند که گاهی کسانی که عبور می کردند، از حسن و زیبایی تلاوت ایشان، از هوش می رفتند». این روایت را امام کاظم (علیه السلام) نقل می کنند. در ادامه فرمودند: «امام همه ی حسن صوت خود را آشکار نمی کند، وگرنه هیچ کس نمی تواند تحمل کند». [۱۸]

شاید بالاترین نعمتی که در بهشت به مؤمن می دهند، این است که به محضر امام مشرف شود و قرآن را با صدای او بشنود.

یکی از بزرگان که خیلی عشق اباعبدالله داشت، از دنیا رفته بود. ایشان را دیده بودند که گفته بود در نوبت ملاقات سیدالشهدا (علیه السلام) هستم.

صاحب سبک، قرائت منشاوی خیلی محزون است و من قرائت او را خیلی دوست دارم. در بین متأخرین نیز در قرائت شحات این حزن وجود دارد. آقای زمانی ما هم چنین سبک تلاوتی دارند.

۱۵. تانی در قرائت

قرآن را با عجله نخوانید. با عجله خواندن، خلاف ادب است. امیر المؤمنین (علیه السلام) فرمودند: «قرآن را... با شتاب و بی تأمل نخوانید، به نحوی که بخواهید زود به آخر سوره برسید». [۱۷] صرفاً برای اهل این کار، در ختم های سنگین، به عنوان یک تبصره شناخته شده است.

مجلس ما متعلق به امام سجاد (علیه السلام) است. در روایت داریم که: «إِنَّ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ كَانَ يَقْرَأُ فَرَبَّمَا مَرَّ بِهِ الْمَارُّ فَصَعِقَ

منابع و مأخذ

- امام (علیه السلام) آنچه را که دنیا تحملش را نداشت، آنجا آشکارسازی می‌کند و آنجا است که شنیدن صوت قرآن اباعبدالله، شنیدن دارد. این می‌شود همان بهستی که با هیچ‌چیز قابل مقایسه نیست.
- [۱]. اعراف: ۱۴۲.
- [۲]. پیامبر (صلی الله علیه و آله) فرمود: «عبادت و کار نیک در هیچ ایامی به اندازه این ایام [ده روز اول ماه ذی‌الحجه] فضیلت ندارد». سید بن طاووس، اقبال الاعمال، ص ۳۱۷.
- [۳]. محمدباقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۹، ص ۲۶۷.
- [۴]. از آنجا که در جلسه گذشته، شش نکته درباره قرائت قرآن بیان شد، نکات این جلسه، از هفت شروع می‌شود.
- [۵]. حشر: ۲۱.
- [۶]. ابن ابی جمهور، عوالی النالی، ج ۴، ص ۱۱۶.
- [۷]. مزمل: ۲۰.
- [۸]. مطففین: ۱۴.

[۹]. اسراء: ۸۲.

[۱۰]. واقعه: ۷۹.

[۱۱]. مائده: ۶.

[۱۲]. برقی، المحاسن، ص ۵۵۸.

[۱۳]. نحل: ۹۸.

[۱۴]. محمدباقر مجلسی، بحار الانوار،
ج ۷۶، ص ۳۲۰.

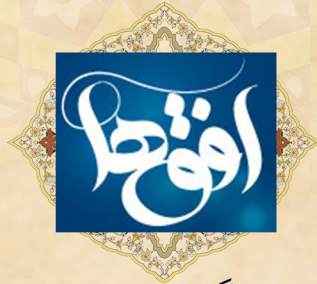
[۱۵]. متقی هندی، کنز العمال، حدیث
۲۷۶۸.

[۱۶]. امام صادق (علیه السلام)
می‌فرماید: «همانا قرآن همراه با حزن
و اندوه فرود آمده است، پس آن را
همراه با حزن و اندوه بخوانید». کلینی،
کافی، ج ۲، ص ۶۱۴.

[۱۷]. محمدباقر مجلسی، بحار الانوار،
ج ۹۲، ص ۲۱۵.

[۱۸]. کلینی، کافی، ج ۴، ص ۴۱۹.

افوغها؛ درنگی بر مسئله تعلیم و تربیت

OfoghHa.ir © سامانه پیامکی: ۳۰۰۰۴۸۵۹۵۹

۲ شنبه‌ها

از ساعت ۱۸ الی ۱۹:۳۰

(۶ ماه اول سال)

تهران، خیابان سرچشمه
مجتمع فرهنگی شهدای هفتم تیر